

Min efterårsferie tilbragte jeg i selskab med 23 psykiatriske patienter. Hver af dem har bidraget med en personlig fortælling i bogen Historier fra psykiatrien. I forordet hedder det, at formålet med antologien er, at minoriteters stemmer bliver hørt og forstået.

Redaktørens drøm er, at alle accepteres som de er. Hun skriver:

"Tabuer skinner som neon, imens vi forsøger at holde os skjult. Vi er tavse om vores diagnose i samtalen ved spisebordet, i skolen, på arbejdspladsen og til fritidsaktiviteterne. Vi maskerer og gør, hvad vi kan for at holde neonlyset væk og være i den verden, der har svært ved at rumme og acceptere os. Men hvordan skal verden lære at rumme os, hvis vi ikke føler, at vi har mulighed for at give udtryk for, hvem vi er?"

Det bliver ikke klart, om den manglende mulighed er betinget af indre eller ydre faktorer. Det hedder videre, at bogen kan åbne op for dialog, dybere forståelse og accept.

Læseren inviteres ind i en verden, der for mange må være fremmed og samtidig delvist genkendelig. Fremmed, fordi historierne er fortalt indefra med forfatterens eget perspektiv, refleksioner og tanker. Og delvist genkendelig, fordi de beskrevne dilemmaer, kriser, konflikter og relationer er universelle. Flere af historierne er både barske og bevægende. Historiernes overskrifter er poetiske som for eksempel "Nu kører toget" og "Den hvide pyjamas" eller "Pas din egen have" og rummer ikke antydning af, hvilken diagnose eller tilstand forfatteren beskriver. Bogen er således ikke et opslagsværk, hvor læseren hurtigt kan finde frem til viden om eller oplevelser med en specifik diagnose. Historierne handler om OCD, skizofreni, psykoser, bipolaritet, spiseforstyrrelser, AD(H)D, depression, selvmordsforsøg, selvskade, autisme, stress og angst.

Redaktørens skriver i foråret, at hun *"vil give disse mennesker [som har betroet hende, deres historier] mulighed for at fortælle deres historie."* Heri ligger en faldgrube. Hvordan skal en redaktør både give (alle) mulighed for at fortælle deres historie og samtidig påtage sig sit redaktionelle ansvar, som vel også indebærer at udvælge bidrag efter deres læseværdighed.

Når bogen samtidig er udgivet på eget forlag og ikke nødvendigvis behøver at være økonomisk bæredygtigt, så er der en risiko for, at bogen bliver i bedste fald uinteressant, i værste fald pinagtigt. Lad mig dog slå fast med det samme, at jeg både har følt mig underholdt og føler mig oplyst. Langt de fleste historier er vedkommende og velformulerede. Forfatterne har noget på hjertet og har gjort sig umage med sproget og kompositionen. De fleste lykkes godt med at balancere mellem stærke følelsesintense beskrivelser og en refleksion over dem, lykkes med både at være i følelserne og beskrive dem fra et tidsmæssigt eller udviklingsmæssigt forskudt ståsted.

Selv valgte jeg at læse bogen fra ende til anden, omend jeg kun læste de historier som fængede mig. Det gjorde flertallet af dem. Det er vanskeligt at fremhæve nogle frem for andre historier, men overordnet synes jeg, at de historier, som handler om en enkelt episode af forfatterens liv fungerer bedre end historierne, som forsøger at indfange et liv eller i al fald en årrække fra et liv med en psykiatrisk diagnose. Det, som gjorde mest indtryk på mig var, hvordan de fleste patienter i historierne gerne vil have hjælp og langt hen ad vejen er taknemmelige for den hjælp, de får i psykiatrien, af psykiatere og psykologer, dog med undtagelse af en patientgruppe.

Gennemgående beskriver patienter med spiseforstyrrelser, hvordan de på alle mulige måder forsøger at undgå den hjælp, som de får tilbudt. De snyder systemet og bedrager deres nærmeste og deres behandlere. Eller måske er det mere retteligt sagt, sygdommen der snyder og bedrager og forsøger at unddrage sig ethvert forsøg på at mindske dets indflydelse. En af forfatterne skriver: *"Spiseforstyrrelser handler faktisk meget sjældent om mad eller skønhed, og næsten altid om kontrol. Min spiseforstyrrelse var en direkte forlængelse af min selvskade, og var fuld af manipulation. Det, der motiverede mig mest i min bedring, var realisationen, at jeg virkelig ikke holdt af den person, jeg var blevet. Jeg tror, at vi har det med at glemme, hvor tæt spiseforstyrrelser læner sig op af afhængighed."*

At tolke ud fra min egen familie, så må bogen siges at have bred appeal. I alt fald er både min hustru og min 17-årige datter begyndt at læse i den.

Anmeldt af Helga Hallmann